

Nacionalni naučni skup sa međunarodnim učešćem

STANISLAV VINAVER I MUZIKA

Pozivno pismo

Naučni skup u organizaciji **Katedre za muzikologiju**

Fakulteta muzičke umetnosti Univerziteta umetnosti u Beogradu

Fakultet muzičke umetnosti, Beograd, 25. novembar 2022. godine

Vinaverova dvorana, Šabac, 26. novembar 2022. godine

Delatnost svestranog književnog stvaraoca Stanislava Vinavera (1891–1955) obeležila je više decenija XX veka u srpskoj kulturi i umetnosti. Cilj ovog naučnog skupa je da se prikaže, istraži, problematizuje i preispita divergentna i bogata stvaralačka ličnost Stanislava Vinavera, naročito u njenim brojnim i raznovrsnim relacijama prema muzičkoj umetnosti. Posebna pažnja će biti posvećena muzičkim kritikama koje, između ostalog, nedvosmisleno ukazuju na izvanredni razvoj muzičkog diskursa u međuratnoj Kraljevini Jugoslaviji i u godinama nakon Drugog svetskog rata, kao i na esejistički naboj i kvalitet Vinaverovog duboko ličnog govora o muzici.

Životni put vodio je Stanislava Vinavera kroz mnoge aktivnosti i uloge: izučavanje klavira kod Vande Landovske, studije matematike i fizike na Sorboni, prvi literarni dometi kroz *Mjeću*, uticaj Bergsonovog vitalizma, povlačenje preko Albanije sa srpskom vojskom u Prvom svetskom ratu, status jednog od *enfant terrible*-a beogradske književne scene, rad u Ministarstvu prosvete i diplomatiji, odiseje u novinarstvu, osnivanje *Ošišanog ježa*, stalno oštrenje satirične i polemičke note sopstvenog pisma, prevođenje svetskih klasika i vrhunske literature i slično. Sve su to istovremeno i zasebni svetovi i jedinstveni prostor umnog i kreativnog Vinaverovog delanja. Ipak, čini se da osnovni karakter, ton i smisao svemu navedenom daje esencija muzičkog – bit zvuka.

Narativ o muzici nalazi se u korenu svake priče o ovom književniku i njegovim tekstovima o umetnosti. U kretanju Vinaverove misli prepoznajemo motive metafizičnosti muzičkog narativa, to jest „kosmički osećaj koji bi bio svetao, i lak, i gotovo bez napora”.¹ Vinaver je „osetio to lebdenje. Ne pre svijju stvari, nego posle svijju stvari”.²

¹ Stanislav Vinaver, „Uvod u ‘Чуваре света’”, у: Гојко Тешић (прир.), *Чардак ни на небу ни на земљи: есеји и критике о српској књижевности, Дела Станислава Винавера*, књига 3, Службени гласник, Завод за уџбенике, Београд, 2012, 73.

² Isto.

Doživljaj kosmičkih sfera dosegnut nagoveštajem, slutnjom ili tananim nitima jeste koren Vinaverovog odbacivanja nihilizma. Vinaver vidi svet ispunjen mnoštvom veza, čestica i smisla. Čvrsto je verovao da praznina ne postoji i da su je ljudi izmislili u nedostatku sposobnosti da vide, čuju i osete obilje svega u svetu. Smatrajući da sistem nije dostojan ljubavi, Vinaver nije voleo nijedan vid konačnosti, svedenosti na trajan oblik, ograničenosti na finalna rešenja. Upravo zato, *treperenja* i *slutnje* upućuju na nejasnost, zamagljenost, nepreciznost i nesigurnost, što je protivno jasnoj zaokruženosti.

Jezik je od suštinskog značaja za Vinaverovu poeziju, a naročito sloj zvučanja. U ostvarivanju stvarnosti pesme, autor se priklanjao moćima muzike. Jezik, oplemenjen zvučanjem, za njega je onaj gradivni element od koga pesma i nastaje. Vinaver je naslućivao da muzika egzistira svuda, ne samo muzika sfera već i muzika materije. U reči Vinaver stvaralački osluškuje i prepoznaje zvuk. Manje je važno na šta ta reč upućuje iz stvarnog sveta, već kako ona odzvučava i kakvu melodiju gradi sa svim ostalim rečima. Vibrantna leksika, višeslojna sintaksa i semantika Vinaverovog stvaralačkog rukopisa suočavaju nas sa otkrivenim ili sakrivenim dejstvom muzike i muzičkog. Naša namera je da ukažemo na mogućnosti prepoznavanja, tumačenja i postuliranja ovog fenomena.

U tom pogledu, učesnicima našeg skupa predlažemo sledeće tematske krugove:

- 1. Muzika u ogledalu kritike Stanislava Vinavera**
- 2. Muzikalnost Vinaverovih prevoda**
- 3. Status muzike u tekstovima Stanislava Vinavera**
- 4. Muzikološko-estetički esej kao forma misaonog izraza**
- 5. Stanislav Vinaver, Momčilo Nastasijević i muzika**
- 6. Muzičke kompozicije na stihove Stanislava Vinavera**
- 7. Stanislav Vinaver kao savremenik međuratnih kompozitora**
- 8. Muzička scena u Vinaverovo doba**
- 9. Stanislav Vinaver i srpska umetnička avangarda**
- 10. Interdisciplinarnost u napisima Stanislava Vinavera**
- 11. Poetika, estetika i stilistika Stanislava Vinavera**
- 12. Ukrštanje poetičkog i teorijskog u stvaralaštvu Stanislava Vinavera**
- 13. Društveno-kulturni i diplomatski angažman Stanislava Vinavera**

Dobrodošli su učesnici iz brojnih akademskih disciplina, iz oblasti društvenih nauka i humanistike, a prevashodno muzikolozi, istoričari umetnosti, teoretičari i istoričari književnosti, lingvisti, istoričari i istraživači kulture u najširem smislu.

Predviđeno je da skup bude održan tokom dva dana (vreme izlaganja pojedinačnih radova je od 20 do 30 minuta, uključujući diskusiju), kao i da se između izlaganja radova, u pauzama ili nakon njih, organizuju intermeca sastavljena od čitanja dela Stanislava Vinavera i izvođenja kompozicija prema njegovim stihovima, ili iz njegovog vremena, to jest srodna duhu njegove poezije i proze.

Apstrakt dužine do 250 reči, uključujući i broj odabrane tematske oblasti, kao i kratku **biografiju do 150 reči**, možete da pošaljete na sledeće imejl adrese: muzikologija@fmu.bg.ac.rs i igorradeta@gmail.com

Rok za predaju apstrakata je 30. jun 2022. godine.

O prihvatanju predloženog naslova rada i apstrakta bićete obavešteni do 15. jula 2022. godine.

Zvanični jezici naučnog skupa su srpski i engleski jezik.

Kotizacija za učešće na naučnom skupu iznosi 3.000 dinara i uplaćuje se prilikom registracije prvog dana održavanja skupa. Posle održavanja skupa, planira se objavljivanje zbornika radova.

ČLANOVI PROGRAMSKOG ODBORA:

dr Ana Stefanović, redovni profesor, Katedra za muzikologiju, Fakultet muzičke umetnosti Univerziteta umetnosti u Beogradu

dr Gojko Tešić, redovni profesor u penziji, Filozofski fakultet Univerziteta u Novom Sadu

dr Marija Masnikosa, vanredni profesor, Katedra za muzikologiju, Fakultet muzičke umetnosti Univerziteta umetnosti u Beogradu

dr Tijana Popović Mladenović, redovni profesor, Katedra za muzikologiju, Fakultet muzičke umetnosti Univerziteta umetnosti u Beogradu

dr Ivana Petković Lozo, docent, Katedra za muzikologiju, Fakultet muzičke umetnosti Univerziteta umetnosti u Beogradu

dr Igor Radeta, bibliotekar, Fakultet muzičke umetnosti Univerziteta umetnosti u Beogradu

dr Mina Đurić, docent, Katedra za srpsku književnost sa južnoslovenskim književnostima, Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu

ČLANOVI ORGANIZACIONOG ODBORA:

dr Biljana Leković, docent, Katedra za muzikologiju, Fakultet muzičke umetnosti Univerziteta umetnosti u Beogradu

dr Ivana Miladinović Prica, docent, Katedra za muzikologiju, Fakultet muzičke umetnosti Univerziteta umetnosti u Beogradu

dr Ivana Petković Lozo, docent, Katedra za muzikologiju, Fakultet muzičke umetnosti Univerziteta umetnosti u Beogradu – koordinator Konferencije

dr Igor Radeta, bibliotekar, Fakultet muzičke umetnosti Univerziteta umetnosti u Beogradu – koordinator Konferencije

dr Marina Marković, asistent sa doktoratom, Katedra za muzikologiju, Fakultet muzičke umetnosti Univerziteta umetnosti u Beogradu

dr Radoš Mitrović, docent, Katedra za muzikologiju, Fakultet muzičke umetnosti Univerziteta umetnosti u Beogradu

dr Stefan Cvetković, asistent sa doktoratom, Katedra za muzikologiju, Fakultet muzičke umetnosti Univerziteta umetnosti u Beogradu